

POSTANOWIENIE

17 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 17 kwietnia 2024 r. w Warszawie
zażalenia B. S.L. z siedzibą w W.
na wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 30 maja 2023 r., I ACa 1144/22,
w sprawie z powództwa S. B.
przeciwko B. S.L. z siedzibą w W.
o odszkodowanie i zadośćuczynienie,

**oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

W związku z zażaleniem pozwanej B. S.L. z siedzibą w P. (W.) na wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 30 maja 2023 r., uchylający wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z 10 października 2023 r. i przekazujący sprawę Sądowi Okręgowemu Lublinie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie jest bezzasadne.

Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji służy przeprowadzeniu kontroli istnienia procesowych podstaw wydania przez ten sąd

wyroku kasatoryjnego, zamiast merytorycznego zakończenia sprawy. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego jest ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej, powołanej przez ten sąd, podstawie orzeczenia kasatoryjnego (zob. postanowienie SN z 11 maja 2022 r., III CZ 161/22, postanowienie Sądu Najwyższego z 1 marca 2023 r., III CZ 285/22).

W postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia, przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., Sąd Najwyższy bada jedynie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo przyjął, że zachodzi jedna z przyczyn uzasadniająca uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, objętych art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Zażalenie nie zmierza do oceny zasadności żądania pozwu ani apelacji, czy merytorycznego stanowiska prawnego sądu odwoławczego. W przypadku wskazania przez sąd drugiej instancji nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji jako podstawy uchylenia wyroku, zakres kognicji Sądu Najwyższego ogranicza się do zbadania, czy sąd odwoławczy prawidłowo rozumiał to pojęcie oraz czy jego merytoryczne stanowisko uzasadniało taką ocenę postępowania sądu pierwszej instancji, natomiast poza tym zakresem pozostaje prawidłowość poglądu prawnego wyrażonego przez ten sąd. Kontrola dokonywana w ramach zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma charakter formalny, stąd nie może służyć kontroli materialnoprawnej podstawy orzeczenia a powinna zmierzać jedynie do oceny istnienia przesłanek do uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w kompetencje sądu *in merito* (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2015 r., V CZ 77/15; z 15 kwietnia 2016 r., I CZ 13/16; z 19 października 2016 r., V CZ 58/16, z 23 stycznia 2024 r., III CZ 502/22 oraz powołane w nich orzecznictwo).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że o nierozpoznaniu istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. można mówić jedynie wtedy, gdy sąd nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy bądź zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania, bezpodstawnie przyjmując, że nie jest to konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych lub procesowych unicestwiających roszczenie. Przykładem jest oddalenie powództwa przez sąd

pierwszej instancji z powodu błędnego przyjęcia, że dochodzone roszczenie jest przedawnione (zob. postanowienia SN: z 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12; z 2 czerwca 2016 r., I CZ 32/16, z 22 października 2020 r., IV CZ 63/20), przy założeniu jednak, że sąd ten jednocześnie nie zbadał kwestii istnienia dochodzonego roszczenia.

W ocenie Sądu Najwyższego tego rodzaju sytuacja miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, co uprawniało Sąd Apelacyjny do wydania orzeczenia kasatoryjnego na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Do takiego wniosku prowadziło bowiem w okolicznościach sprawy przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że zgłoszone przez powoda żądanie odszkodowania i zadośćuczynienia nie może zostać uwzględnione, albowiem pozwany skutecznie podniósł zarzut przedawnienia, co skutkowało oddaleniem powództwa przez Sąd pierwszej instancji bez merytorycznego rozważenia przesłanek z art. 449¹ i nast. k.c. regulujących odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Ocena skuteczności zarzutu przedawnienia roszczenia została podważona przez Sąd Apelacyjny i nie może podlegać weryfikacji w toku niniejszego postępowania zażaleniowego

Dla prawidłowego stosowania art. 386 § 4 k.p.c. kluczowe znaczenie ma w sprawie zauważony przez Sąd Apelacyjny aspekt poszanowania uprawnień stron wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania oraz zapobiegania ograniczenia praw stron, które byłoby skutkiem skupienia całego ciężaru orzeczenia (faktycznego i prawnego) tylko w drugiej instancji (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2019 r., I CZ 31/19). Zważywszy, że Sąd Apelacyjny w ramach kontroli instancyjnej dokonał odmiennej oceny zasadności zarzutu przedawnienia roszczenia, należy uznać, że stosując odpowiednio art. 386 § 4 k.p.c. i respektując jednocześnie konstytucyjną zasadę co najmniej dwuinstancyjnego postępowania sądowego, Sąd Apelacyjny był władny w sprawie wydać wyrok kasatoryjny.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

M.L.

[ms]